

Paul Titus Ts'ó K'eyanguz-i

Paul Titus hadih yulhni

1 ¹Si Paul Yak'usda be 'ulhna-un 'ink'ez Sizi Gri ba whel'a'-un usdli. Nyoonne Yak'usda buba 'alha' yint'ohne, 'et wheni 'utahabanla. 'Ink'ez khuni 'alha' 'unt'oh-i t'ehontazin whe Yak'usda ba ndi yun k'ut uzdots'i' ha. 'Et wheni 'ulhna-un usdli whe whusaz'a'.

²Ilhiz be ts'ukhuna-i ooka tse hoodli-i, 'i Yak'usda 'aw lhuwhusts'it 'ink'ez soo 'udechoo da' whuts'un 'i nets'u yoozi.

³'Et 'awet nts'oya whudizulh Yak'usda hukwa' ninzun-un, 'et whusahoolts'ut. 'Ink'ez ndi Yak'usda be ba yaduk-i, 'i yubunilhtan. 'Et Yak'usda, neulhyis-un, ndi khuni 'i stl'aídan'ai.

⁴Titus ndi be neba 'alha' hoont'oh-i, 'i gha sye' sinli'. 'I ghun nts'o k'e'usges. Yak'usda 'ink'ez neMoodihti Sizi Gri, neulhyis-un, 'en gha ye unzoo-i, be negha te'nudzun-i, 'ink'ez be nedzi dizghel-i, 'i ts'iyawh nyulh 'oot'e'.

Yak'usda ba 'utso whudilhdzuhlne, whuz un'a 'uhoot'e' huba' hoont'oh

⁵'Et wheni Crete 'et nenyunusti, ndai la khuni ntl'adis'ai-i, 'i be ndet la lhalhodit'oh-un ts'iyawh ts'ih'un un'a lhaoodutanleh 'ink'ez lhelhdun keyoh 'oh 'utso whudilhdzuhlne 'utahabinle.

⁶Dune ook'éhot'alh-un ooghu hooloh-un. 'lhoghun za oo'at unli. Buzkeh cha buba 'alha' hoont'ohne, 'aw nzulhuhoodil'ih, 'ink'ez khuni k'une' 'ut'enne hoole', whuz un'a 'uhoot'e', 'et ndunt'oh-un dune oot'e' huba' hoont'oh.

⁷Dune huwunli-un unli de, 'en Yak'usda be 'ut'en k'oh-un yutl'áwhulh'ai, 'et huwa ook'ehóotalhts'ulh-un whuyit 'oot'e'. 'Aw dich'oh duk'un'a hukwa' noozin huba lhe'hóot'oh. 'Aw khun lhonúlhch'e, ts'ekoo too' cha ka dálhatni. 'Et dune 'eyaih-un cha lhiloh oole', 'ink'ez 'aw sooneya cha ha dálhatni.

⁸'Et k'us dune yoh dalih-un oole'. 'Ink'ez ndet la hoonzoo-un ts'iyawh hóont'i'. Ts'ih'un ni nizulh, 'ink'ez ts'ih'un dune unli-un cha. 'Et oodzi

lubeshi ooghu hooloh whe 'ink'ez dich'oh ts'ih'un un'a khudli-un cha oole'.

⁹Ndi khuni 'i be Yak'usda neba 'alha' 'unt'oh-i, nts'en'a la huyodil'e', 'i ts'iyawh huyotun. 'Et whe la ndi ts'ih'un un'a be whuts'odul'eh-i, 'i be 'uyoonne 'on nus budzi ulhtus hitilhtselh. 'Ink'ez cha mbene la ndi be whuts'odul'eh-i, 'i yuch'az yalhdukne, 'enne ndi khuni 'i be la ninta' hut'ih-un 'et whubuntilhtun.

'Utso whudilhdzulhne bube 'ut'en

¹⁰Tube lhane ndi khuni hik'úne' tit'en hukwa lhe'hunizun 'ink'ez 'ants'i lahóot'oh te nuyahalhduk. 'Ink'ez 'uyoonne nahuna'a, butoh Lizwif unline, 'enne 'uk'enus hintsi'.

¹¹Ndunt'ohne yahalhduk-un whuch'a bontayulh. Ndut'enne 'enne tank'us un'a dune huhodulh'eh. 'Et 'i be 'uyoonne dune duyoh dilhts'ine ninta' buhulh'ih. 'Enne huduzoh hukw'un'a bughá' tizulh 'et wheni.

¹²'Et Crete whut'enne butoh, 'ilhoghun dune nus hoo'en-un 'en 'utni, "Crete whut'enne 'ahoolhyiz howhuts'it, khuna-i untsi'-i duhult'oh, tshudutni cha' 'uhint'oh, 'ink'ez bucha hooncha cha' 'uhint'oh."

¹³'Et daja ubulhni-un, 'alha 'utni. 'Et huwa tube cho hukwa' budini. 'Et de la be neba 'alha' hoont'oh-i, 'i be 'on nus hilhtus oole'.

¹⁴Inka Lizwif be 'udada' 'aw buba 'alha lhe'yít'oh sulí'. 'Ink'ez ndunne khuni 'alha' 'unt'oh-i ch'az nálhyanne, 'enne bughuni uboozólhts'ai' junih.

¹⁵'Et mbene la buyo ts'e lhoditsunne, 'enne ts'iyaitsuk buba me lhiloh. 'Et hoontsi' mbene la budzi dutsun sulí'ne, 'ink'ez buba 'alha lhe'hóot'ohne, ts'iyai buba me yinli. 'Ink'ez bubeni 'ink'ez buyo ts'e 'i gha t'ets'oninzun-i, 'i ts'iyawh dutsun whe 'unt'oh.

¹⁶Ndunt'ohne, "Yak'usda t'ets'onínzun," hutni, 'et hoontsi' dube 'ut'en be hich'az ditni. 'Enne butsu' hoontsi'ne hinli, 'ink'ez dich'oh k'une' hutit'en-un 'et za hukwa' huninzun. 'Et huwa ndet la 'ut'en unzoo-i 'uhutilhelh-un, 'aw huba soo lhe'hildzoo' whe' hint'oh.

Yak'usda ba 'ilhunaoodulhne bube 'ut'en k'oh

2 ¹'Et hoontsi' Titus ndi ts'ih'un un'a be whuts'odul'eh-i, 'et za ndudóni'.

²Ndunne yoo'un uzulhne, talhonoosnai' huba' hoont'oh, te'hunoolhdzin, 'ink'ez ts'ih'un ni hunidoh. Whuduts'o whe buba 'alha' hot'e'. Be lkh'ets'utsi'-i 'ink'ez 'aw hoonli talhohodinine, 'et whuz un'a 'úhoot'e'.

³Ts'ekoo yoo'un uzulhne, 'enne cha whuz un'a 'uhoot'e'. 'Enne teni' nilhdzunne hoole'. 'Uyoonne hoontsi' k'un'a bughu yalhuoolhduk. Ts'ekoo too' ghu dalháhatni. 'Ink'ez hoonzoo-un za 'uyoonne huhodoolh'eh.

⁴'Et de la t'edukoo dukike 'ink'ez duduzkehke cha buk'ehoontsi', whuz un'a bugha hudooni'.

⁵Ts'ih'un ni hunidoh, Yak'usda ba 'udun nebuninlane hutileh. Duyoh cha ts'ih'un un'a howu hinli, hoozoo', 'ink'ez dukike buk'une' hoot'en. 'Et de la 'uyoonne 'aw Yak'usda ooghuni ch'az yahoolhduk ait'oh.

⁶'Et chilke unline, 'enne cha ts'ih'un ni nidohne hoole'.

⁷'Ink'ez Titus nyun cha ts'iyantsuk whe ngha 'ut'en unzoo-i 'uhoolh'en, whuz un'a 'ont'e'. 'Et ndi be whuts'odul'eh-i, 'i ts'iyawh 'aw lhdoosun, dólhti', 'ink'ez 'aw hoonliyaz whe 'ats'un un'a 'oot'e' junih.

⁸Khuni duts'o-i ooba nahoodeh ait'oh-i, 'et nch'az ditni-un yooya oole'. 'Aw khuni ntsi'-i be nghu yaooduk ait'oh.

⁹Ulhane 'enne cha dumoodihne buk'une' hoot'en budini. Nts'en'a la budzi hóolhdzoo' 'oh te za ne'hoot'en. 'Ink'ez 'aw budulhyoh cha lhe'hudoosnih.

¹⁰'Ink'ez 'aw bughu lhe'hundunoost'i. K'us dumoodihne ts'un ts'ih'un un'a 'uhoot'e', hoonzoo k'un'a whúbunilhtun-un 'et la whut'az 'uhoot'e'. 'Et de la Yak'usda neulhyis-un, ooghuni be whuts'odul'eh-i ts'iyantsuk whe 'on nus unzoo oole'.

Yak'usda ye unzoo-i, 'i ts'iyanne nalhts'et hahoolts'ut

¹¹'Et Yak'usda ye unzoo-i be uzdujih-i, 'i ts'iyanne nalhts'et hahoolts'ut.

¹²'Et whuneoodulh'eh, ndet la Yak'usda be 'ut'en luhooloh-un, 'ink'ez whenich'oh ndi yun k'ut hukwa' uzninzun-un, 'et ts'iyawh dah uzdooni'. 'Et k'us ts'ih'un ni uznizulh-un, ts'ih'un dune ts'inli-i, 'i cha, 'ink'ez Yak'usda ts'un teni' uznilhdzun k'oh ts'e za ts'oot'e', 'andit whuz un'a za 'uts'oot'e'.

¹³'Et neYak'usda 'uk'enus uzdilhti'-un, Sizi Gri neulhyis-un, 'en 'unt'oh oots'u hayánduz-i, 'i bulh 'et nenalhts'et haóotilts'ulh whuts'un, ndi 'uk'enus hoonzoo-un huba ts'ilh'i.

¹⁴Sizi Gri wheni neba huwa' dudulti nelubeshi ch'a nenaootakulh ha. 'Ink'ez wheni dich'oh oodune'ne dune 'ut'en unzoo-i za 'uts'oolh'en.

¹⁵Titus ndúhoot'oh-un huwun bubulh yailhduk, buba nus whunilht'i, 'ink'ez mba' hoont'oh, 'et huwa whe nánta' hut'ih-un hukwa' budini. Dine 'ants'i buba onle' junih.

Ye unzoo-i be ndi yun k'ut uzdilhts'i-un

3 ¹'Et nyoonne Crete whut'enne bula 'ineh njan huwu ni hotan ha. Mbene la keyoh huwunline 'ink'ez bumoodih unline, 'enne buk'une' hoot'en. 'Ahoohyiz 'ut'en unzoo-i, 'uhutilh'elh wheni lhahúdoot'e'.

²'Uyoonne hoontsi' k'un'a bughu yahoolhduk junih, 'ink'ez 'aw lhduhlyoh 'uhudootni' junih. K'us ts'iyanne nalhtsulyaz né'boohoolh'en 'ink'ez 'uyoonne ts'un yo 'úhududoldzin.

³Wheni cha whuz un'a za ts'uwhusni íne!. Khuni k'unulhe'ts'ust'en. Naznut'ah. Lhelhdun ts'uhóont'i' whe hoontsi' te ne'ts'ust'en. Ts'intsi' whe ndi yun k'ut uzdálts'i', 'ink'ez 'oonih bulh cha' ts'ant'e!. 'Uyoonne ts'uzdutni 'ink'ez ts'iyawh 'alhgoh lhst'uzdutni.

⁴'Et hoontsi' 'oh da' 'uja neYak'usda neulhyis-un, 'en nets'un yé nek'entsi'-i 'ink'ez yé nets'un unzoo-i 'i bulh, 'i ts'iyanne nalh be hódiltsai, 'et whe uzdijiz.

⁵Ndet la ts'ih'un un'a 'uts'it'en-un íne!, 'aw 'et huwa íloh uzdijiz. 'Et hoontsi' ye te'ninzun-i gha, 'i be neúlhyih. 'Et ndi 'ants'i tunáts'usguz 'et whe doo cha za ts'uwhuzdli, 'ink'ez Ndoni be 'andit-un nats'usdli'.

⁶'Ink'ez Yak'usda nets'un oola hoonli whe Ndoni nets'itilh'a'. Sizi Gri neulhyis-un, 'en be 'uja.

⁷'Et whe la ye unzoo-i gha nelubeshi ts'iyawh neba hooloh yulhsti. 'Ilhiz be ts'ukhuna-i hukwa tse hoodli-un, 'et nech'e' whutaleh 'et huwa.

⁸Ndi khuni 'alha 'unt'oh-i 'unt'oh. 'Ink'ez 'ahoolhyiz 'et za ndudóni' nts'u hukwa' nuszun. Mbene la Yak'usda ooba 'alha' yint'ohne, huwu hinli whe 'ut'en unzoo-i za 'ahoolhyiz higha oona'. Ndi khuni ts'iyanne ba unzoo 'ink'ez dune whe soo' hutit'elh.

Lhdulhyoh 'udoohni' junih

⁹'Et hoontsi' Moses ooghuni 'uk'uneyuzguz-i ghun, whusni khuni cha, 'ink'ez lhenyoone whutso da'ne huye yailhduk-i, 'i cha, 'ink'ez lhdulhyoh 'uhudutni, 'et ts'iyawh ooch'oh 'ont'e!. 'Aw ts'iyanne ba lhe'hoozoo' 'ink'ez 'ants'i hoonli whe' hoont'oh.

¹⁰Mbe la dune lhch'az nilht'i-un, 'et whulh nat-un dah dání' de, 'ink'ez 'aw lhunyudústs'o de, teneóolh'a'.

¹¹T'eeonínzun ndunt'oh-un dune 'en dudeni be tank'us úninzun 'ink'ez lubeshi 'ulh'en-un 'et za hoont'i'. 'Et huwa 'i be dich'oh ninta' dudulti whe 'unt'oh.

'Udek'ez khuni yé bubulh yánalduk

¹²'Et Artemas k'us Tychicus 'enne 'ilhoghun nts'u tís'alh de, 'et 'aho diz tonya', njan keyoh Nicopolis ts'uwhútni-un. 'Et khit wheni njan tisdalh-un lhaóodusla 'et huwa.

¹³'Et Zenas dune ba yalhduk-un 'ink'ez Apollos, 'enne khun nk'uhun'as de, di la hika' ninzun-i, 'i butl'a yónlelh, 'a cho hutoo'as. 'Ink'ez khun hoonli 'ehundunóts'it junih.

¹⁴'Ink'ez nets'u ditnine, tehonoozeh 'ut'en unzoo-i za 'uhoolh'en. 'Uyoonne hiye ndunidzit-i huye búla' hoot'en. 'Et de la ndi yun k'ut 'ants'i 'et lhodólhst'i.

Ye unzoo-i nohbulh óot'e'

¹⁵Mbene la szih dilhts'ine, 'enne hadih nyuhútni. Mbene la ooba 'alha' hoont'ohne nek'entsi'ne, 'enne cha ts'iyawh neba hadih budíni. 'Et ndi Yak'usda ye unzoo-i nohni ts'iyawh nohbulh 'oot'e'. 'Et ndo honeh.